

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: Öt-hatásos petitsorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű... Bélyegdíj: Minden bejelentésért...

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve. Egy évre 10 frt - kr. 1/2, évre 2 frt 50 kr. Fél évre 5 - - - - - Egyes szám 10 - - - - -

A válság óraja Franciaországban.

△) A villany sodronyon pár nap óta az a hír röpül szét a világba, hogy a döntő csata, mely a versaillesi sereg és a felkelők hadseregai között folyik, immár minden perczen várható.

Feszült figyelemmel tekint az egész világ a párisi véres események lefolyására, melyeknek mikép végződése kétségkívül nagy horderevű bíránd nemcsak Franciaország jövőjére, polgári és társadalmi életére, hanem mondhatni, többé-kevésbé valamennyi európai államára.

A helyzet képe valóban szomorító Franciaországban. Ha a parlament serege nem lesz képes az anarchikus állapotot megszüntetni, a jó ég tudja, meddig dül az még a szerencsétlen országban, várhatókat készítve, s előjvta ipart, kereskedelmet, megmételvezve a közirrkölésig!

Ha pedig a parlamenti sereg győz ki tudja, fog-e a versaillesi kormány elég erőlyvel bírni a trónkövetelőket türelmesen jobbról-balról megühasználni s a napoleoni és orleansi Bourbon hármánykodásoknak iná szakítani!

Mert akár a második császárság, akár a királyság állítatnék vissza Franciaországban, az eféle restauráció a belbékés, ha látszólag pillanatra helyreállítaná is, csak débből-újabb újabb kázmegsokknak lenne szülője.

Legnagyobb szerencsétlenségnek tekinthető, — mi a kiesésszélödést a felkelőkkel szemben nagyon hátráltatja, hogy Thiers áll a parlament élén, ki bár kitűnő ész, ügyes politikus, de monarchikus hajlamai sokkal ismeretesebbek, semhogy restaurációs irányzatot megneveljenek a nemzetnek ama részében, mely abban a meggyőződésben él, hogy a köztársaságtól függ Franciaország jövője.

Igaz, hogy a versaillesi kormány helyzete s feladatának megoldása nem csekély nehézségekkel van egybekapcsolva; de mástól ez is igaz, hogy a versaillesi kormány nagyon kevés erőlyt tanúsít mindaddig a hazásmak az eszélyesség útján való elnyomására nézve.

Tett-e a parlament csak egyszer is ünnepléses órást ama hírek ellenében, melyek szelére támadtak ellene, hogy t. i. a trónkövetelő minden türelvének határozottan gátat vetni nem törekszik? Adott-e ki határozott programot Franciaország jövőbeli kormányrendszerét illetőleg?

Minden az idegenlenség színezetét hordja magán s nem csoda, ha a nemzet jobbjai közül is sokan államcsíny-től félnek s a mystificatiótól nem kissé tartanak.

A versaillesi kormánynak most nem az lenne feladata, hogy a fölkeléssel szemben a merev dacz politikáját kövesse, mely a polgárháborút csak élesztí, a kedélyek izgatottságát hovatovább fokozza; hanem a kiesésszélödést mihamarabb létesítse s ez szelű mőkédések által a belbékét az országban teljesen helyreállítsa.

Ha a nemzetgyűlésen Franciaország alkalmányos, önkormányzati joga egész ünneplésen ki lesz mondva s Franciaország egyikori uralkodójának és uralkodóivadékaiknak trón örökösödhetési joga örökidőre eltöröltetik; ha a köztársaság fenntartása iránt szilárd biztosítékok nyujtának a nemzetnek; a bajnak azonnal eleje lesz véve s ha a köztársaság

megalakulása folytán a kiindulási alap megvan nyerve a be rendezés is könnyen végrehajtható lesz a nemzetnek közmegelegedéseére.

Azonban, ugylátszik, a kölcsönös dacz melyet a versaillesi kormány és a párisi községtanács egyaránt irányában tanúsít, nem a legjobb tanácsadó s így még ki tudja, mily tömérék honfivér foly a testvérháboruban, melyet az egyenletlenség átkos ördöge szít!

Szükséges volna tehát, ha a versaillesi kormány, a helyett, hogy csupán a harcipolitikára adta magát, határozottan és minden gyanút elodázva magától, oly javaslattal lépne a nemzetgyűlés elé — állását is hozzá köve — melynek értelmében a nemzet és világ előtt nyilván kijelentnék, mikép Versaillesben a kormány és a nemzetgyűlés egyiránt a köztársasági kormánytorma mellett fog küzdeni életre-halálra.

Ily komoly, határozott nyilatkozat valószínűleg elvinné a lázadás mérgét, s a köztársaság iránt féltékeny honfibelát is a törvényes kormány érdekeihez csatolná...

Mig ekkorban a csupán kihívó politika, a nemzet megnyugtására főrekvés kizárásával, a válságot elenyésztesíti s rendezeti állapotot létrehozni nem képes.

Félő, hogy ha it a válság óraja: késztetlenség találja a nemzetet; s az örökös visszavonás, az elmergesedő küzdelmek behálól még jobban meggróndítják a nemzetet, mint a külső ellenség!

Kossuth-telek. A „Magyar Újság“ tegnapi száma két levelet közöl, egyiket Biről Bődtől, másikat Kossuth Lajostól; a levelezés tárgya az, hogy Birő Pesthez közöles birokban a gubacsi pusztán alapított új helységben a derek bíróság Kossuthnak egy házelket ajánlott fel, s az új telepet hazánk nagy fá nevére kereszteli el. Kossuth ez év jan. 12-én válaszolt Biről Béla régi honvédnek, melyben írja, hogy szivesen adja beleegyezését a Gubacsi pusztai telepítvénynek Kossuthra elnevezéshez. — Harmadik e nevű község lesz a hazában, de az elnevezésnek eredetét századok homályra fedi. — En nem szoktam ajándékot elfogadni, folytatja tovább Kossuth.

Nem vagyok eléggé gazdag, hogy tessen, mert nem viszonzhatnám. S a nem viszonzható ajándék olyformán hat reám, mintha egy le nem fizethető adósság volna.

Legyen nekem szabad nem lenni adósnak. Aztán lássa Ön annak, a „Kossuth“nak ott a főváros közelében jövendője van, nekem csak a sár a jövendőm.

En nem építhetnek a telken házat. Nincs módomban; s nagyon rútul elítne a község igazékezo virágzásától a pusztá telek, melynek gazdájá bontalan.

Rosz omen volna. Végül ajánlja Kossuth, hogy a telket adja oda egy régi honvédnek, vagy özvegynek, vagy árvának. Így vagy amugy, hadd kevesedjek egyvel az elő szemrehányás, mely a nemzet lelkiismeretét terheli.

Minisztertanács. Tartott hétón és kedden, melynek tárgya a Gyecz Kálmán imperillatiójára adandó válasz megállapítása volt; a tanács eredményre is jutott, Pauler közelebb a Deák körben, aztán a házbán adja elő választást.

A gömöri iparvasutról szóló törvényjavaslat, mely ezen vasutat államkölségen építtetését rendeli el, a napokban terjesztett előleges jóváhagyás végett a felség elébe.

A baloldali klub tegnap előtti ülésében a főváros szépitési tervének rajzai és a jutalomdíjak terjesztettek fel.

Nyiry, J. miniszteri tanácsos az újabb választó kerületben lépett fel mint követelő.

Az Eötvös emlék-ünnepélyét az akadémia nem, mint kezdetben tervezve volt, má

jus hóban, hanem 1872-ben a halálozás évfordulati napján febr. 2-án fogja megtartani.

Bécs, apr. 18. Ö Felsége Innsbruckból megérkezése után hosszabb kihallgatáson fogadta Beust grótot.

Prága, apr. 18. Iteni declarans körökben alapítannak nyilatkozták azon hirt, mintha Csehszlovák részére egy miniszter fogna kineveztetni Henig rektor a pápának egy tömeges aláírással ellátott feliratot nyujtand át, melyben azon ohaj fog kifejezetni, hogy a pápa válasza Prágát menhelyül.

Grocholszky kinevezetése az alkalmány hi követek körében oly jelentőséggel ruházták fel, mintha reichsráth ismét egy megúrtént tényrel találná magát szemben, s így kényser helyzetben lenne. Pedig a dolog nem így áll, mert Grocholszky nem Gallicia minisztere, hanem tárczanélküli miniszter Galliciából.

Az újonnan kinevezett lengyelminiszter életéből kiemeljük a következőket. Dr. Grocholszky Kázmér lovag, bírtokos Rozsán Gácsországban, mintegy ötven, 1861 óta folyóvástagja volt a reichsrátnak, jelenleg elnöke a lengyel klubnak, 1869-ben elnöke volt a resolutionisták klubjának. Programja: Gácsország s az ország állása, vagyis a resolutio mely tölés Zimalkoszkijtól ered. Grocholszky a közvelem választások ellensége. Németül nem beszél tökéletesen. Az utóbbi delegatióban jelentékeny szerepet vitt.

Az osztrák képviselőház tegnap tartott első ülését a szünetek után. A képviselőház képe a szünetek alatt tetemes változások ment át, Grocholszky a jobboldalon foglalt helyet a miniszterekkel eserde föl s onét fogja képviselni a galicziai kiegyezkedést, mely — fölteve, hogy az odig közzetett engedmény pontját nem szárnyalja tul, — nagy többséggel fog találni. Az is lehetséges, hogy a német liberálisok a lengyelekkel a választási reformot illetőleg egyezsége fognak lépni. A Hohenwahr által a lengyeleknek tett engedményekben agyanis főszerepet játszik azon pont, mely a lengyelekre bízott a reichsráti választás módusának meghatározását. Így a választási reformot illetőleg a lengyelek s a liberális németek közt az egyezkedés sem tartozik a lehetetlenek közé.

Reichsrátnak benyújtandó előterjesztések negyvenedik a császár jóváhagyását. Az előterjesztések, melyek fölül a miniszterium tagjai közt teljes egyetértés uralkodik, s melyek az alkalmányos állapot nem nélkülözök, a császár jóváhagyását is bírják már.

Kapcsolatban ezzel felemlítjük, hogy Jiriseknek esze ágában sincs kilépni a miniszteriumból.

Töröljük le a szegénybélteget homlokunkról! Minthogy az élet oly rövid, s a tudomány oly végtelen, a tudatlanság pedig oly igen nagy, leg-alább annyit eszünknek kellene lenni az embernek, hogy csak a hasznos dolgok t tanult meg.

Ez élet, melyhez — a lépkörben szenvedők kivételével — kiki annyira ragaszkodik, mint jelégnek mondja, nagyon rövid; de még rövidebb az idő, mely alatt népevelés dolgában hiányainkat pótolni tartozunk, ha e szívatnál, melyen a francia s német műveltség áll, elérni akarjuk.

Es épen azért nagyon szomorú, hogy Bihar a tösgyökeres magyar megye — faj a lelke, midőn kénytelen vagyok kimondani — annyira hátramaradt a kor kívánalmaitól, s olyt előbb vége szakadna.

Páris minden vasuti összeköttetéstől el van vágva, a mérésorok kijelentették, hogy boltjak zárva maradnak, így a francia főváros most újra a kiehézetes kellemetlenségnek nézhet előbe. Azonban azt hisszük, ezuttal nem lesz ok arra, hogy a ló és patkány hus ismét a ritkaságok közé emeltesse, s a természeti szükség töbet tesz a lázadás megfikezésére, mint az Armstrong féle ágyúk.

A bonapartistikus reakciót nem tartják lehetetlennek már Franciaországban sem. Így a Lilleben megjelenő „Echo du Nord“ azt írja: „Mig Páris körül a francia zászlókban foly: még nagyobb mértékben foly mindenütt a bonapartista arany. Nemcsak a Németországról visszajött katonákat vesztetik meg az igrnyökök, hanem a bukkott rendszer leghatározottabb híveinek sikerül a leg-

reimes belém. Menj, menj, szép kis apácám, ne hogy féltékeny legyek reád. Hiszen lesz még időnk másszor beszélni, ha ismét meglátogatasz.“

A lovag belépett, s meghökkenve tekintett a kegyencznő különös vendégre. A szép apácza két szemében könyek fénylettek, szomorúan, lesütött fővel hagyta el a szobát.

Belátta, hogy a jó isten is el ugyan még, de, a sőtán, az sem halt még meg, s működik.

TIZENKETTEDIK FEJEZET. Egy anyagi intése. A szegény, gyászoló apácának még egy második kuldetés is volt. A sziv kuldetésé.

Lassu léptekkel haladt a Prater utcza palota felé, melyben azon démon lakott, mely minden életörömet virágban megsemmisítetté.

Minő titokteljes dolgokat végzett a zárt ajtó mögött, magán szobájában. Aggodalmas sietséggel hánytá egymásra aranyat és értékpapirokat, két nagy szekrénybe, sötét szemei titokteljes fényben tündökölték, s az izrádás nehézségekben gyöngyözött magas márványfalvány homlokán.

magasabb kormánykörökben is bejuthatni, — hol kedvök szerint készitük elő a restaurációt.

Ezért sürgeti a lap a Versailles és Páris közti minél előbb kibeküldést.

A „commune“ újabb rendelete a következő: Tekintve azon német bonyodalmakat, melyeket a váltók lejárattól szülő törvény, a különböző sértett érdekek iránt okozott, és tekintve a rendezés alapos voltához szükséges hosszabb időt. — Páris szabad községe rendeli:

Egyedüli czikk: Minden váltólejárati czim-nem indított kereset azon napig halasztatik el, melyen a hivatalos lapban a lejárattal szabályozó rendelet még fog jellelni. — Páris, 1871. ápril 12.

Versailles, ápril 17. A nemzetgyűlésben megerősít Picard, hogy a kormány csapatai elfoglalták Becon várat s útekeket állítottak ott fel.

London, ápril 17. A „Daily Telegraph“ jelenti Párisból, hogy az összes vasutak elvannak vágva. A buszúrolók kijelentették, hogy helyiségeiket nem nyitják ki. — A községi hatóság kinyilatkoztatta, hogy 3 havi listát van készletben.

Mi jutalomban részölnek a francziák ellen harcolt német katonák? A német császár egy rendeletet adott ki, melyben meg van állapítva, ki milyen jutalomban fog részesülni a francia hadjáratban résztvevő német hadsereg katonái közül. E szerint a hadseregek főparancsnokai, vezénylő parancsnokok, gyalog- és lovasbátorokot kapnak 5000 tallért; alabörökök, hadosztályparancsnokok 3000 tallert; dandárparancsnokok s ezekkel hasonló teendőkkel terhelt tisztviselők, ezredesi rangban levő főúrrok 1400 tallert; zászlóalj parancsnokok, állományi tisztviselők, őrnagyok 1000 tallert; századosok 250 tallert; hadnagyok 90, alhadnagyk 75 tallert. Továbbá a hadsereg mozgój hivatalkónál három havi fizetéseket kapják meg.

Berlin, ápril 17. A mai országgyűlési ülésben Luxemburg indokolja az Elzász kereskedelmi politikai viszonyaira vonatkozó interpellációt. — Szónok meg van bízva az elzászi iparosoktól, hogy hozza szövegére az ottani belviszonyokat. Elzász jelenlegi iparviszonyai tarthatlanok; az elzásziak segélykialtás jogosult.

Dellérük így válaszolt: A szövetséges kormányok is tartathatnának tallják az ottani helyzetet; a kedvezőtlen viszonyok elhárítása végett már tetteket is intézkedések; a legitimált árúknak Elzászból Franciaországba való vámentes bevitelre a béke végleges megkötéséig megengedtetett.

Francia szövetségből Elzászba csekély mennyiségű árú vitetik be; a schweizeri árú bevitelének megállítását végett a határak erős felügyeletre rendeltetett el. — A határvám megszüntetése nem sokára az országgyűlés elé kerülend.

UJDONSAGOK. * A felkészítésségi vizsga az egyház kerület képviselői előtt tegnap és ma tartott meg, az első vizsgára 23-an, a másodikra 39-en jelentek meg az „aranyak“.

* A Csokonai-szobor javára Nagy-Károlyban néhány felsőbb tanuló ifjú által rendezett hangverseny programját érdekesnek véltük utólag is közzétenni. A csomán kiállított program is y hangzik: „A debreczeni felsőbb tanuló ifjuság „énekkar“ és „önképző társulat“ néhány tagja, — kik mint ünnepkövetek utaznak it át, — hazánk egykori legnagyob költője Csokonai V. Mihály emlékszóba javára Nagy-Károlyban szombaton ápril 15-én a „Szarvas“ vendéglő dísztermében hangversenyt rendezend. Műsorozat: I. szakasz: 1. Nyitány a helybeli zenekar által. 2. Dal a reményhez, Csokonaiól. 3. Csokonai Lillájából, szavajza Csomai Imre. 4. Matrózdal, Böhm G. töl. 5. Humoros felolvasás, Szatmári Károlytól. 6. Dal a csikóbőrös kulacsos, Csokonaitól. 7. Népdalok. — II. szakasz: 1. Dal a tihányi ehochoz, Csokonaitól. 2. Szent asszony, Pájer-tól, szavajza Szatmári Károly. 3. Diákok borsdala B. A. tól. 4. Ablak alatt Schuberthól. 5. Ki a gazember? Sárossy-tól, szavajza Csomai Imre. 6. Daleokor, költötte B. A. 7. Induló a helybeli zenekar által. A hangverseny rendezték: Kovács Zsigmond, Tóth Miklós, Kovács Gusztáv, Szatmári Károly, Füredi Lajos, Csomai Imre, Hegedüs István, Rácz Lajos, Nagy Károly, Márk Endre. Ifjaink, mint halljuk,

Ügynöke felakasztatott, kincsei oda veszték, s most hitelezők kellett meglopnia, ha koldusként nem akart távozni palotájából, melyben rövid idő előtt még milliók felett parancsnokot.

Mindent összeszedtet, a mit lehetett. De hova menjen szakmányával? Ekkor felreosd nyaralója jutott eszébe, melyben egykor kevessevel érejtözött, ott akarta elrejtetni a föld melyébe rablott kincsét.

De kire bizza az elszállítást. Csaknem minden szolgája oda hagyta, csak Wenzel és Muki, az elbocsátott legyenczek maradtak meg mellette.

A nagy tolvajnak, a kis tolvajra kellett bízni magát, nem volt más választás előtte. S nem a legjobb választás volt-ez. Az orgyilkosoknak vakon kellett engedelmesküdni, ha azt nem akarták, hogy ő beszéljen.

Egy szóval megsemmisíthette őket. Természetesen nem gondolt arra, hogy ezt az egy szót kimondja, de jesszó rém volt azon szó, melylyel a gyilkosokra rájésztetett.

A ládák meglek, s eláratnak. (Folytatás következik.)

TÁRCZA.

Apácza és kegyencznő.

Regény a bécsi életből. Írta: Haffner Károly. (Folytatás.)

—) Nem hiányzik neki semmije, csupán szeme világa és Paulinája. „Gondol még reám?“ „Melyik apa nem gondol gyermekére.“ „De nem mindig szeretettel.“ „Ez igen; ha haragszik is, még is áldást kíván rád, mert tudja, hogy így óhajtom.“ „Mily jó vagy te.“ „Nem jónak kell lennem. Ma mint kérő jövek hozzád.“

„Mint kérő?“ „Igen kedves Paulinám, s ha még egy kissé szeretés, meg kell igrnérd, hogy kircemet teljesítet.“ „Magától értődök. Mondd, mit tehetek érted.“

„Azt hallottam, hogy elvesztetted barátodat, s most minden segély nélkül állasz —“

„Talán pénzre van szükséged?“ „Isten mentsen, rólam gondoskodva van, de istenem, mitő rosszul nézsz ki; vedd, tegadd szivesen töltem e csekély adományt, s apold magadat tövérem.“

S e szavakkal az apácza egy csomó bankjegyet nyomott nővére kezébe. „Ah, menj, én fogadjak el töléd pénzbeli segélyt, a szegény apáczátl?“ „Gondolj igrerettedre, édes nővérem, nem szabad — ezen csekély adományt visszautasítanod, ha szomorúvá nem akarsz tenni.“

„S minő hangon mondod ezt! Köny lopókök szemembe, valóban, alig tudom mért, de sirok...“ „Te sírasz, és én nevetni szeretnék, szivemből, mert te sírsz.“ mondá Paulina megindultan, s lecsokolta nővére szemeiből a könnyeket. „Ah, mily boldog lehetnél te Paulina, s mennyire boldogdát tehetnél bennünket édes nővérem.“

„Azt hiszed?“ „Egy gonosz szellem téged az élet tévtújára vezetett, add kezedet, s engedid magadat vezetett.“ „Hova?“ „Azon utra, melyet elhagytál; atyád karjai közé vissza.“

„Ah, ez igen hosszú ut!“ „Te még ifjú vagy, s gyorsan áthaladhatsz azon. Azon egy pár évet cieleljtűk, kitoröljük élettedből, s örvendeni fogunk, ha a mi kedves Paulinánkat ismét eszládi körünkben láthatjuk.“

„Oh, ha ez megtörténhetnék!“ kislta Paulina, eiragodatv szép ifjuság ártatlan örömeinek emlékeitől.

„Az lehetséges, ha a világ húságáról képes vagy lemondani!“ mondá örömujanca Róziália, s átölelte karjait néje nyakát, „oh istenem, istenem, enyém lesz a menyorszgi boldogság, mert nekem sikerülni fog...“

„L'Aronge lovag!“ jelenté e perczben a nagy Kristóf. „A lovag!“ kiáltá Paulina, kiragadva magát nővére karjai közül, s a bankjegysomogot felkapva, azt a nagy Kristóf kezébe dobta: „Pezsgót, burgundit, madeirát, s a legfinomabb vacsorát, mit megrendelhetesz!“

„Juhé! abrakot a tevének. Ez jobb, mint a szikfűtele!“ ujongott a nagy Kristóf, s nem sokára lehetett hallani, hogy lefele megy a lépcsőn. — „Boessás, meg nővérem.“ folytatta Paulina nagy sietve csinosgatva magát, „egy lovag jön, ki számtalan uradalommal bír, s ez halálisan sze-

